

การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคม
ของวิกัลป์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียน
ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT STRATEGY USING VYGOTSKY'S SOCIAL CONSTRUCTIVIST AND
CREATIVE COGNITION APPROACH TO ENHANCE THAI CREATIVE WRITING ABILITIES OF
MATHAYOMSUKSA 6 STUDENTS

วิไลลักษณ์ บุญประเสริฐ^{1*}, ผศ.ดร.ชาติชาย ม่วงปทุม², รศ.ดร. จุฬามาศ จันทร์ศรีสุคต² และ ผศ.ดร. สมยศ ชิดมงคล³
Wilailux Boonprasert^{1*}, Asst.Prof.Dr.Chatchai Muangpatom², Assoc.Prof.Dr.Julamas Jansrisukot²,
and Asst.Prof.Dr. Somyot Chidmongkol³

¹สาขาวิชายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

³คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

¹Program in Strategies of Learning Management, Udon Thani Rajabhat University, Thani 41000, Thailand

²Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani 41000, Thailand

³Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand

*Corresponding author: E-mail: Jadsert111@gmail.com

รับบทความ 9 ตุลาคม 2561 แก้ไขบทความ 30 ตุลาคม 2561 ตอบรับบทความ 30 ตุลาคม 2561 เผยแพร่บทความ มกราคม 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ (1) เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง เชิงสังคมของวิกัลป์ และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ (2) เพื่อศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ด้วยการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนภาษาไทย ระยะที่ 2 พัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยสังเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1 เพื่อนำมาสร้างยุทธศาสตร์และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ และระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม จำนวน 2 ห้องเรียน โดยจับสลากเป็นกลุ่มทดลองซึ่งได้รับการจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ และกลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการจัดการเรียนตามปกติใช้ระยะเวลาในการทดลอง 20 ชั่วโมง การทดลองครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Design) ตามรูปแบบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน (Non-Equivalent Controlled Group Pretest-Posttest Design) ดำเนินการเก็บข้อมูล เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ และการทดสอบค่าทีแบบอิสระ

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกัลป์ และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์มีองค์ประกอบ คือ ชื่อยุทธศาสตร์ ความเป็นมาและความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนายุทธศาสตร์ หลักการของยุทธศาสตร์ และจุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นสร้างแรงจูงใจ (2) ขั้นแสวงหาความรู้ (3) ขั้นแสดงความคิด (4) ขั้นนำเสนอ และ (5) ขั้นประเมินผล และด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลความสำเร็จจากการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ พบว่า คะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองมีความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์, ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้, ทฤษฎีสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกัลป์, แนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to develop the learning management strategies using Vygotsky's social constructivist theory and creative cognition approach to enhance Thai creative writing of Mathayomsuksa 6 students, and (2) to study the effects after the implementation of the developed learning management strategies. The research was divided into three phases as follows: Phase I concerned conditions and problems of learning management through related concepts, theories, and documents. The interviews of experts and teachers who teach Thai Language were also carried out; Phase II was related to developing the learning management strategies through synthesizing data retrieved from Phase I to create strategies and validate its quality by experts, and; Phase III concerned the effects after the implementation of the developed strategies with the sample group. The samples, obtained through cluster random sampling, were Mathayomsuksa 6 students from two classes in the second semester of the academic year 2017 at Ban Markkhang School in Udon Thani Province. The samples were randomly chosen and divided into two groups - the experimental group learning through the developed learning management strategies and the controlled group learning through the conventional approach. The research methodology was a quasi-experiment design taking place within 20 hours. The experiment design was a non-equivalent controlled group pretest-posttest design. Quantitative and qualitative data were collected. The quantitative data were analyzed through mean, standard deviation, t-test dependent and t-test independent.

The results of the research revealed that: (1) The components of the developed learning strategies included: title, background and importance, theories and approaches for strategy development, principles, and objectives. The developed learning strategies involved two aspects: The learning management in accordance with the developed strategies consisting of five steps, including 1) Motivation, 2) Knowledge Acquisition, 3) Thought Expression, 4) Presentation, and 5) Assessment. The supporting factors and environmental management conducive to learning. The success of the implementation of the learning strategies showed that the posttest scores of Thai creative writing abilities of Mathayomsuksa 6 students of an experiment group was higher than those of the pretest at statistical significance of .00 level. The post-test mean scores of the experimental group was higher than those of the control group at statistical significance of .01 level.

Keywords: Thai Creative Writing, Learning Management Strategy, Vygotsky's Social Constructivist, Creative Cognition Approach

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถประกอบกิจธุระการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข ภาษาไทยเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37) นักเรียนได้ใช้ทักษะการฟัง ดู พูด อ่านและเขียน เป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้ การคิด การวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ การสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น พัฒนาบุคลิกภาพ แสวงหาประสบการณ์ผ่านสื่อสารสนเทศต่าง ๆ รู้ทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคม พัฒนาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การจัดการกระบวนการเรียนรู้วิชาภาษาไทยจึงมีความจำเป็นอย่างมากที่ครูผู้สอนจะต้องจัดการกระบวนการเรียนการสอนทักษะภาษาไทยให้ผู้เรียนมีทักษะต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในปัจจุบันมีมากมาย เช่น การใช้ภาษาพูดปนกับภาษาเขียน ใช้คำผิด ความหมาย ใช้คำซ้ำซ้อนเยิ่นเย้อ คำสับสน และคำสแลงผิด เป็นต้น ปัญหาวิกฤตในทักษะการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารของนักเรียนนั้นเกิดขึ้นและเป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เริ่มตั้งแต่การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่เน้นการบรรยายโดยครูผู้สอนเป็นหลัก การทำแบบฝึกหัดที่กำหนดกรอบของคำถามคำตอบ แม้กระทั่งในการทดสอบ

ความรู้ที่ใช้ข้อสอบปรนัยในการวัดผลประเมินผลเพื่อลดเวลาในการตรวจสอบคะแนนของครูผู้สอน ลดโอกาสของนักเรียนที่จะใช้ฝึกฝนทักษะในการเขียน นอกจากนี้การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ ทำให้นักเรียนเคยชินต่อการสื่อสารด้วยประโยคสั้น ๆ เคยชินต่อการพิมพ์ตอบ หรือการส่งภาพแทนคำพูด ปัญหาในการขาดทักษะการเขียนภาษาไทยยังส่งผลกระทบต่อ การเขียนตอบ บรรยายความรู้ ความคิด ในวิชาอื่น ๆ และส่งผลกระทบต่อเนื้อหาไปเมื่อนักเรียนเข้าสู่วิทยาลัยในระดับอุดมศึกษา เมื่อมีการเรียนในรายวิชาที่ต้องมีการเขียนบรรยาย หรือเขียนรายงาน ผู้เรียนจึงขาดทักษะที่จะเขียนบรรยายเพื่อแสดงความรู้ ความคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ หรือจินตนาการของตนเอง และไม่สามารถเขียนถ่ายทอดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ปัญหาด้านทักษะการเขียนภาษาไทยของนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่สังคมควรตระหนักและเร่งหาแนวทางแก้ไข

การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญและมีขั้นตอนที่จะต้องใช้ความรู้ ความคิด ใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับ นำมาถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรที่ทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าใจได้ กล่าวว่าการเขียนเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่มนุษย์นำมาใช้เพื่อติดต่อสื่อสาร ผู้เขียนส่งสารออกไปด้วยการใช้ลายลักษณ์อักษรที่มีความหมาย เพื่อให้ผู้รับสารอ่านแปลความหมายเกิดความเข้าใจตรงกันกับผู้ส่งสาร การเขียนจึงมีความจำเป็นและสำคัญมากที่จะต้องนำมาใช้เรียบเรียงความรู้จากคำบรรยายหรือบันทึกความรู้จากตำราต่าง ๆ การเขียนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพราะจะช่วยพัฒนาผู้เรียน 2 ด้านด้วยกัน คือ การฝึกทักษะการคิด และพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนที่ต้องได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และจินตนาการ จนทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นความคิดของตนเอง (กองทัพเรือพลซอก, 2542, หน้า 8) ถึงแม้ว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะมีความสำคัญต่อผู้เรียน แต่จากประสบการณ์การสอนของผู้วิจัยที่สอนในรายวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทำให้ทราบปัญหาในการเขียนภาษาไทยของนักเรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่สามารถเรียบเรียงเรื่องราวได้อย่างสร้างสรรค์ การสื่อความหมายเกิดการผิดพลาด ปัญหาด้านการเขียนลำดับเรื่องและเรียบเรียงข้อความ มีความสับสน ขาดความต่อเนื่อง เขียนข้อความซ้ำกัน ใช้คำซ้ำกัน ไม่มีความรู้ด้านภาษาไทยเท่าที่ควร ขาดความคิดสร้างสรรค์ เขียนข้อความไม่ต่อเนื่องกัน

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ผู้วิจัยสนใจทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของ วีก็อตสกี (Vygotsky, 1978, p.86) ซึ่งเป็นทฤษฎีว่าด้วยพัฒนาการและการเรียนรู้ที่มีลักษณะเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน นำไปสู่การพัฒนาให้เป็นไปในระดับสูงขึ้น ขยายพัฒนาการออกไปอย่างไม่มีข้อจำกัด โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนที่ให้การช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสภาพปัญหาที่เผชิญอยู่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองได้ การให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและสังคม สถาบันครอบครัว และเป็นทฤษฎีที่เน้นถึงความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคลและความคิดแปลกใหม่ซึ่งเป็นหัวใจที่สำคัญของความคิดสร้างสรรค์ การให้ผู้สอนแสดงบทบาทอยู่ในลักษณะของ “assisted learning” หรือ “Scaffolding” เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาเด็กให้ไปถึงระดับที่อยู่ศักยภาพของเด็กได้ ให้ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนรู้ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างความรู้

ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวีก็อตสกีและแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ นำผลของการวิเคราะห์สภาพและปัญหาหลักการร่วมของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของวีก็อตสกีและแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ มาพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน และนำยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นนี้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวีก็อตสกีและแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ในการส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. เพื่อศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวีก็อตสกีและแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ในการส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

2.2 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการกำหนดตัวแปรและนำไปสร้างกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์ แนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. ขั้นตอนการศึกษา

1.1 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากการสัมภาษณ์ครูสอนภาษาไทยและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

1.2 แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาตามข้อ 1.2 ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ปฏิบัติการสอน เป็นครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ที่สอนรายวิชาภาษาไทยมาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

3.1 สร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติการสอน โดยกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ กำหนดกรอบแนวคิด เนื้อหา ประเด็น ขอบข่ายโครงสร้างของคำถามและรูปแบบการสัมภาษณ์ ซึ่งมีจุดเน้นในเรื่องการส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.2 สร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นการสัมภาษณ์สภาพการศึกษา แนวคิด หลักการของทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล ความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

บันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์และบันทึกเสียง วิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การจัดการเรียนรู้ เอกสารและงานวิจัย นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุป วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปตามประเด็นจากการสัมภาษณ์

ระยะที่ 2 การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำข้อมูลระยะที่ 1 มาพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพการจัดการการเรียนรู้

เป็นการนำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาการจัดการการเรียนรู้ การส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มาสร้างเป็นข้อสรุปเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบและขอบข่ายยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้

2. การออกแบบและพัฒนายุทธศาสตร์ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้

2.1 ร่างต้นแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.2 นำองค์ประกอบยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมอีกครั้ง และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. การออกแบบและพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3.1 ร่างต้นแบบการออกแบบและพัฒนาองค์ประกอบด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในด้านผู้เรียน เช่น ความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่ได้มาจากผลสัมฤทธิ์ ประสพการณ์พื้นฐาน พื้นฐานทางครอบครัว ลักษณะ ความพร้อมของผู้เรียน และด้านสิ่งแวดล้อม เช่น บุคคลและสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู นักเรียน บุคลากรในโรงเรียน อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ บรรยากาศในห้องเรียน ป้ายนิเทศ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าความรู้ได้เต็มที่

3.2 นำองค์ประกอบยุทธศาสตร์ด้านการจัดปัจจัยสนับสนุนและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมอีกครั้ง และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของ วีกอทสกีและแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในจังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2560

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ที่เลือกจากประชากรโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนั้นสุ่มห้องเรียนจาก 2 ห้อง จาก 3 ห้องโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน กลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน

2. การวางแผนการทดลอง

วางแผนแบบการทดลอง ใช้การวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment Design) ตามรูปแบบการทดลองกลุ่ม ควบคุมที่ไม่เท่าเทียมกัน (Non – equivalent Control Group Pretest Posttest Design)

2.1 กลุ่มทดลอง จะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น โดยใช้การเรียนรู้ 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การเขียนแสดงพรรณนา 3 ชั่วโมง การเขียนโน้มน้าว 3 ชั่วโมง การเขียนบรรยาย 4 ชั่วโมง การเขียนพรรณนา 4 ชั่วโมง และการเขียนเรียงความโลกจินตนาการ 4 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 18 ชั่วโมง และดำเนินการทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมง และหลังเรียน 1 ชั่วโมง

2.2 กลุ่มควบคุม จะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ 5 หน่วย เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง และใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้เท่ากัน และมีการทดสอบก่อนเรียน 1 ชั่วโมงและหลังเรียน 1 ชั่วโมง

3. การทดสอบความสามารถของผู้เรียนในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์

3.1 จัดทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดย ประเมินพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ความสามารถในการเขียนแสดง พรรณนา (2) ความสามารถในการเขียนโน้มน้าว (3) ความสามารถในการเขียนบรรยาย (4) ความสามารถในการเขียนพรรณนา และ (5) ความสามารถในการเขียนเรียงความโลกจินตนาการ

3.2 ทดลองใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัด จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีสภาพและบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนบ้านหมากแข้ง

3.3 วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) ค่าความยากง่าย (p) โดยใช้สูตรของ วิทนี และซาเบอร์ (Whitney & Saber, 1970, pp. 214-215) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยการ หาสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient; α) ซึ่งในการวิจัยนี้ใช้แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนคน ละฉบับ โดยเปลี่ยนแปลงการใช้คำถามและแต่เนื้อหาเดียวกันเพื่อไม่ให้นักเรียนจำข้อสอบ โดยแบบทดสอบก่อนเรียน มีค่าความ เชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.24 และ ค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.50 แบบทดสอบหลังเรียน มีค่า ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) เท่ากับ 0.48 และค่าความยากง่าย (p) เท่ากับ 0.59

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วย แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ใช้ระยะเวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง แล้วบันทึกผลคะแนนไว้เป็นคะแนน ก่อนเรียน

4.2 ดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทั้งสองกลุ่มใช้หน่วยการ เรียนรู้ 5 หน่วยการเรียนรู้ และระยะเวลาการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ได้แก่ การเขียนแสดงพรรณนา 3 ชั่วโมง การเขียนโน้มน้าว 3 ชั่วโมง การเขียนบรรยาย 4 ชั่วโมง การเขียนพรรณนา 4 ชั่วโมง และการเขียนเรียงความโลกจินตนาการ 4 ชั่วโมง รวมใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ ทั้งหมด 18 ชั่วโมง

4.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทดสอบเป็นรายบุคคล ใช้ระยะเวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง แล้วบันทึกผลคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 นำคะแนนที่ได้จากทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) และ หลังเรียน (Post-test) มาคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับข้อมูลทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

5.1.2 นำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติที่แบบกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระ (Dependent samples t-test)

5.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติการทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระ (Independent samples t-test group)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ในการส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

ปัญหาที่พบมากที่สุดในการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ก็คือ นักเรียนขาดทักษะด้านการเขียน เขียนเรื่องราวไม่สละสลวย ไม่สอดคล้องกัน วกไปวนมา และไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการเขียน สำหรับการวิเคราะห์ทฤษฎี การสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมวิกิอทส์ และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ พบหลักการร่วมว่า การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม เกิดเป็นประสบการณ์ที่สร้างขึ้นด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยนำประสบการณ์ใหม่มาสร้างร่วมกับประสบการณ์เดิม ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความต่าง ๆ ขึ้นได้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนเกิดความสนใจและแรงจูงใจจนทำให้สามารถสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ขึ้น ผู้เรียนหาทางแก้ไขปัญหาเมื่อได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากผู้ชำนาญมากกว่า ซึ่งผลของการสัมภาษณ์และหลักการร่วมดังกล่าวถูกนำไปพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีหลักการการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ให้ได้ผล คือ ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะเขียนเป็นอย่างดี ให้นักเรียนนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่แล้วมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ สร้างความรู้ที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ให้นักเรียนมีอิสระในการเขียน สร้างความแปลกใหม่และความแตกต่างในเนื้อหาและวิธีการเขียนของแต่ละคน โดยครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือให้กับนักเรียน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเมื่อนักเรียนต้องการทราบข้อมูลหรือความรู้เพื่อนำไปใช้ในการเขียน กิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) สร้างแรงจูงใจ (Motivating) โดยครูผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ ด้วยการนำเสนอปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันเพื่อเพิ่มประสบการณ์ใหม่ให้กับผู้เรียน (2) แสวงหาความรู้ (Acquiring Knowledge) โดยผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้จากสื่อมาผสมผสานกับข้อมูลเดิมหรือประสบการณ์เดิม (3) แสดงความคิด (Expressing Thought) คือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมอื่นในเชิงสร้างสรรค์ จากการอ่านสู่กระบวนการคิด หรือจากนามธรรมไปสู่รูปธรรม (4) นำเสนอ (Presentating) เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ และ (5) ประเมินผล (Assessing) เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบและประเมินความรู้ของตนเอง และผู้สอนประเมินความรู้ที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามบริบทต่าง ๆ ซึ่งครูผู้สอนต้องจัดปัจจัยสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ห้องสมุด และบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น คะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน (Post-test) สูงกว่าก่อนเรียน (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 27.61 และ 14.38 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.898 และ 2.725 ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน (Post-test) ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 27.61 และ 19.10 ตามลำดับ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.898 และ 2.650 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และวิเคราะห์ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์ และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ จนกระทั่งสังเคราะห์หลักการร่วมที่นำมาใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่ได้พัฒนานั้น ครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง จากการนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ ให้นักเรียนมีอิสระในการเขียนผลงาน ผลงานเขียนของนักเรียนต้องสร้างความแปลกใหม่และความแตกต่างในเนื้อหา และวิธีการเขียนของแต่ละคนต้องไม่ซ้ำแบบกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวรรณวีร์ บุญคุ้ม (2555, หน้า 3) ที่อธิบายว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นการเขียนที่แสดงความรู้ ความคิดและจินตนาการ ความรู้สึกนึกคิดอันเกิดจากประสบการณ์เดิม ร่วมกับประสบการณ์ใหม่ ออกมาเป็นสัญลักษณ์อักษรที่มีถ้อยคำสละสลวยถูกต้องและเหมาะสม ไม่ได้ลอกเลียนแบบมาจากผู้อื่น นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือให้กับนักเรียน และจัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น การจัดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ห้องสมุด และบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้และให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสมทรง สรรพสาร (2547, หน้า 33) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมด้านสังคมและจิตใจ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และการเรียนภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความสุข สภาพแวดล้อมทางสังคมและจิตใจมีความสำคัญต่อการพัฒนาการด้านการปรับตัวของนักเรียน การเลียนแบบจากครูที่เป็นต้นแบบที่ดี เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน

การที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ตามยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ มีคะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน (Post-test) สูงกว่าก่อนเรียน (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากผลค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียน (Post-test) ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็น ถึงความสำเร็จในการนำหลักการร่วมของทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์ และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของนักเรียนมาเป็นแนวทางในการสร้างยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ การปรับบทบาทของผู้สอนจากแบบปกติที่ครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุม การเรียนรู้ไปเป็นครูผู้อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือกับนักเรียน และให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากกว่าการถ่ายทอดเนื้อหา ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างแรงจูงใจ (Motivating) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ โดยเริ่มจากการนำเสนอปัญหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันที่มีอยู่จริงของผู้เรียนทั้งในชุมชนและสังคม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักสังเกตเก็บรายละเอียดของข้อมูลใหม่ร่วมกับข้อมูลเก่ามาผสมผสานกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจะมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนประสบปัญหา ให้คำแนะนำในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม เพื่อสร้างแรงจูงใจซึ่งกันและกัน ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน สอดคล้องกับ ธีรวิวัฒน์ หล่อพันธ์ (2558, หน้า 1) กล่าวว่า การใช้แรงจูงใจ โดยให้คำชมเชยแก่นักเรียน มีผลให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียนมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ดังนั้น การสร้างแรงจูงใจจึงมีความสำคัญต่อผู้เรียนในการเรียนรู้ทุกด้าน

ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหาความรู้ (Acquiring Knowledge) เป็นขั้นที่ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ ซึ่งเป็นข้อมูลใหม่จากสื่อมาผสมผสานกับข้อมูลเดิมหรือประสบการณ์เดิม นำไปสู่ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นความรู้ที่

คงทน ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สายหยุด อุไรสกุล (2555, หน้า 64) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานร่วมกับการใช้เทคนิค SCAMPER พบว่า การใช้เทคนิค SCAMPER ในการตั้งคำถามมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน ในตอนแรกของกิจกรรมจะเป็นการสร้างความคิดค้นแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถหาคำตอบที่จะตอบคำถามได้ แต่เมื่อฝึกบ่อย ๆ ผู้เรียนจะมีวิธีเฉพาะตนที่สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสมและหลากหลาย ดังนั้น ครูผู้สอนจะต้องทำหน้าที่กระตุ้นและสร้างกิจกรรมที่สื่อความหมายในกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นแสดงความคิด (Expressing Thought) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนแสดงความคิดของตนเอง เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อมอื่นในเชิงสร้างสรรค์จากการอ่านสู่กระบวนการเขียน หรือจากนามธรรมไปสู่รูปธรรม โดยผู้เรียนจะสะท้อนความคิดที่ได้จากการอ่านผ่านสื่อที่หลากหลายอย่างมีคุณค่า ผู้เรียนที่หมั่นแสวงหาความรู้และข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จะช่วยให้สามารถแสดงความคิดออกมาด้วยความมั่นใจ กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิด ดังนั้น ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของแต่ละบุคคลอย่างเป็นอิสระ แต่มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมในกิจกรรมของการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ญัฐฐา สววิบูลย์ (2554, หน้า 46) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา INT 212 (การออกแบบภายใน 2) พบว่า นักศึกษามี ความคิดเห็นว่าการสอนและเทคนิคการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดการนำเสนอผลงานและใช้คำถามหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือแรงบันดาลใจการออกแบบผลงานในแต่ละโครงการได้ รวมไปถึงการวิจารณ์ผลงานกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และ พรณิ ช. เจนจิต (2550, หน้า 236-247) ที่กล่าวถึงรูปแบบการสอนที่มีการบอกวัตถุประสงค์ การนำเสนอและการจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้เด็กสามารถเชื่อมโยงความรู้ให้ต่อยอดจากประสบการณ์เดิม

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนนำเสนอ (Presentating) เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ ที่หลากหลายผ่านทางประสบการณ์และความคิดที่ได้จากการรับรู้ข้อมูลใหม่ ผสมผสานข้อมูลเดิมในการค้นคว้าหาคำตอบของสิ่งที่ต้องการรู้ ขั้นนี้จะเป็นขั้นสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ เป็นการฝึกทักษะการคิดให้เกิดขึ้นภายในตัวของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างดี

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล (Assessing) เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบและประเมินความรู้ของตนเอง ผู้สอนประเมินความรู้ที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามบริบทต่าง ๆ ตามสภาพจริง การเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม เมื่อดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ แล้ว ควรมีการประเมินผล เพื่อพิจารณาความเหมือนหรือความต่างในสิ่งที่ได้เรียนรู้หรือมีประสบการณ์ทั้งเก่าและใหม่ในการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่า การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ มีประสิทธิภาพ ครูที่ทำหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับมัธยมศึกษา ควรนำยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยใช้ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

1.2 การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ควรจัดให้สัมพันธ์สอดคล้องกับสิ่งที่นักเรียน จะเกิดกระบวนการเรียนรู้

1.3 ครูผู้สอน ควรมีการจัดเตรียมใบงาน บัตรกิจกรรมของนักเรียนไว้ให้พร้อมและจัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองจากใบงาน บัตรกิจกรรม และควรมีการมอบหมายงานที่ได้จากการเขียน ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาวิจัยพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองเชิงสังคมของวิกิอทส์และแนวคิดความรู้ความเข้าใจเชิงสร้างสรรค์ ที่ส่งเสริมหรือมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ในระดับมัธยมศึกษา เกี่ยวกับการเขียนวิเคราะห์เรื่อง การเขียนเรียงความ และการเขียนเรียงความขั้นสูง

2.2 ศึกษาผลการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ การเขียนเรียงความขั้นสูง การย่อความ เพื่อให้เกิดความคิดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ที่หลากหลายและปัจจัยที่สนับสนุนยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

2.3 ศึกษาพุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ โดยใช้ทักษะการเขียนมาวิเคราะห์เรื่องที่เขียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ในด้านการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กองทัพ เคลือบพณิชกุล. (2542). *การใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐฐา สววิบูลย์. (2554). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชา INT212 (การออกแบบภายใน 2) สาขาวิชาการออกแบบภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พรณี ข. เจริญจิต. (2550). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. นนทบุรี: เกรตเอดดูเคชั่น.
- ระวีวรรณ หล่อพรรณ. (2558). รายงานวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง *การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีความรับผิดชอบและสร้างแรงจูงใจชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ปีการศึกษา 2558*. เข้าถึงได้จาก <http://www.burapa.ac.th/New/rangjoongjuy.pdf>. 17 กรกฎาคม 2561
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2556). รายงานวิจัย เรื่อง *ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมทรง สรรพสาร. (2547). *การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านคูเต่า อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สายหยุด อุไรสกุล. (2556). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยใช้การวิจัยเป็นฐานร่วมกับการใช้เทคนิค SCAMPER*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society*. Cambridge: Harvard University Press.
- Whitney, D.R. & Sabers D.L. (1970). Improving Essay Examinations III Use of Item Analysis, *Technical Bulletin 11*. Mineographed. Iowa City: University Evaluation and Examination Service.